

**การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ¹**

**Information Literacy of Undergraduate Students, Faculty of Education,
Songkhla Rajabhat University**

สุพิศ ศิริรัตน์²

Supit Sirirat

ชุตินา สัจจามันท์³

Chutima Sacchanand

พวา พันธุ์เมฆา⁴

Pawa Panmekha

---

¹บทความจากวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²นิสิตปริญญาโท แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช E-mail: raisupit@hotmail.com

³Ph.D., ศาสตราจารย์ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช E-mail: chutimastou@gmail.com

⁴รองศาสตราจารย์ (อาจารย์พิเศษ) ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: pawa@swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ (2) เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ระดับผลการเรียน และประสบการณ์ในการเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 786 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบ ค่าเอฟ และเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักศึกษามีการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยด้านที่อยู่ในระดับปานกลางมีด้านเดียว คือ ด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ และ (2) ผลการเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศตามตัวแปรด้านชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 5 มีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 2 โดยนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา มีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษ สาขาคณิตศาสตร์ และสาขาภาษาไทย ส่วนตัวแปรด้านเพศ ระดับผลการเรียน และประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ไม่พบความแตกต่าง

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the information literacy level of the undergraduate students of the Faculty of Education at Songkhla Rajabhat University and (2) to compare the students information literacy level in five variables: gender, year of study, field of study, grade, and experience in the course of information retrieval.

A sample used in this study was 786 undergraduate students of the Faculty of Education at Songkhla Rajabhat University who were studying in the first semester of academic year 2010. This sample was drawn through a stratified random sampling procedure. A test, which had the KR-21 reliability coefficient of 0.84, was used to measure the students' information literacy level. Statistics used for analyzing data included percent, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe's test.

The research findings showed the following results: (1) The students had overall low information literacy level. Only the students' ability to determine the extent of information needed was at a moderate level., and (2) the comparison of the students' information literacy level in five variables showed that students in year 3, 4 and 5 had a higher information literacy level than those in year 1 and 2; students in social sciences had a higher information literacy level than those in special education, mathematics and Thai language, and no significant differences were found between the level of information literacy and the following variables: gender, grade, and experience in the course of information retrieval.

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์

Keywords: Information literacy, Undergraduate students, Faculty of Education

บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการแสวงหาความรู้จากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นครูหรือผู้สอนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่การแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน หรือเรียกว่าเป็นการเรียนการสอนที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยมีแนวคิดที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การปฏิรูปการศึกษาของไทยมีแนวคิดส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยเห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศ มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถแสวงหา เข้าถึงและค้นหาสารสนเทศจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าสารสนเทศ คิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีวิจารณญาณ รู้เท่าทันสารสนเทศ และมีทักษะในการสื่อสารและใช้ภาษาอย่างถูกต้อง รวมทั้งสามารถสังเคราะห์สารสนเทศที่ได้รับเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สังคมและประเทศชาติ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. 2550: 7-8)

การรู้สารสนเทศ (Information literacy) เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์ซึ่งต้องประกอบอาชีพครู ทำหน้าที่พัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ควบคู่คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถพึ่งพาตนเองในการประกอบอาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 5) นอกจากนี้การรู้สารสนเทศยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ซึ่งเป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครอบคลุมการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน การตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการประเมินตนเอง (ทศนา เขมมณี. 2548: 125) การสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศจึงจำเป็นต้องปูพื้นฐานแก่ผู้เรียนตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานและต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา

ทักษะการรู้สารสนเทศ มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์ ดังปรากฏในมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ซึ่งได้บูรณาการสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศทั้งด้านภาษาและเทคโนโลยี ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา และด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ โดยสามารถเข้าใจสภาพปัญหาและนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาตนเองและงาน ตลอดจนสมรรถนะด้านอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง สามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมในวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548: 8-14) นอกจากนี้ทักษะการรู้สารสนเทศ ยังสะท้อนในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติหรือที่เรียกย่อๆว่า TQF (Thai Quality Framework-TQF) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันการอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานดังกล่าวครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้านคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ซึ่งการรู้สารสนเทศมีส่วนเสริมสร้างและพัฒนาผลการเรียนรู้ของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานแต่ละด้านด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552: ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มุ่งผลิตครูและบัณฑิตที่มีคุณธรรมนำความรู้ ได้เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตร์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2462 ในขณะที่ยังเป็นโรงเรียนฝึกหัดครู โดยเน้นการผลิตครูและพัฒนาศักยภาพ

บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆที่เป็นประเด็นทางสังคมได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ พัฒนานตนเองและงานอย่างต่อเนื่อง (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2554ก: ออนไลน์)

จากการศึกษางานวิจัยการรัฐสารสนเทศของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะในประเทศไทย พบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษารัฐสารสนเทศของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้แก่งานวิจัยของ ปภาดา เจียวก๊ก (2547) สายฝน บุญ (2551) สุพิศ บายคายคม (2550) อังคณา แวซอเทาะและสุธาทิพย์ เกียรติวานิช (2553) อารีย์ เพชรหวน (2552) และ อุษณีย์ ศรีสารคาม (2547) งานวิจัยดังกล่าวนอกเหนือจากมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรัฐสารสนเทศของนักศึกษาแล้วยังเปรียบเทียบระดับการรัฐสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ ได้แก่ งานวิจัยของปภาดา เจียวก๊ก (2547) และสายฝน บุญ (2551) จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา ได้แก่ งานวิจัยของปภาดา เจียวก๊ก (2547) สายฝน บุญ (2551) อารีย์ เพชรหวน (2552) และอุษณีย์ ศรีสารคาม (2547) จำแนกตามตัวแปรสาขาวิชาที่ศึกษา ได้แก่ งานวิจัยของปภาดา เจียวก๊ก (2547) สายฝน บุญ (2551) สุพิศ บายคายคม (2550) อังคณา แวซอเทาะและสุธาทิพย์ เกียรติวานิช (2553) และอารีย์ เพชรหวน (2552) จำแนกตามตัวแปรระดับผลการเรียน ได้แก่ งานวิจัยของปภาดา เจียวก๊ก (2547) และอารีย์ เพชรหวน (2552) และจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ได้แก่งานวิจัยของอังคณา แวซอเทาะและสุธาทิพย์ เกียรติวานิช (2553) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบการรัฐสารสนเทศตามตัวแบบและมาตรฐาน ซึ่งได้แก่ มาตรฐานการรัฐสารสนเทศสำหรับอุดมศึกษา (Information Literacy Competency Standards for Higher Education) ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและห้องสมุดวิจัย (Association of College and Research Libraries: ACRL) ประเทศสหรัฐอเมริกา และมาตรฐานทักษะการรัฐสารสนเทศของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

จากความสำคัญของของรัฐสารสนเทศต่อนักศึกษาและคณาจารย์ดังกล่าวยังคงมีอีกทั้งยังไม่มีการวิจัยการรัฐสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลามาก่อน ผู้วิจัยในฐานะบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการพัฒนาการรัฐสารเทศของผู้ใช้บริการ จึงมีความสนใจศึกษารัฐสารเทศของนักศึกษาที่จะจบการศึกษาไปประกอบอาชีพครู ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างคนและพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการรัฐสารเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการรัฐสารเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ระดับผลการเรียน และประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1,483 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. 2553: 1) ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา แต่ละสาขาวิชาสุ่มแยกตามชั้นปี และแต่ละชั้นปีสุ่มแยกตามเพศ ซึ่งแต่ละชั้นตอนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 786 คน ซึ่งมากกว่า

จำนวนขั้นต่ำ 306 คน ตามที่กำหนดไว้ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบทดสอบการรู้สารสนเทศ จำนวน 50 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและห้องสมุดวิจัย ซึ่งมีทั้งหมด 5 มาตรฐานโดยผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกมาตรฐานและดัชนีชี้วัดที่เหมาะสมที่จะวัด 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการได้ จำนวน 11 ข้อ มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำนวน 16 ข้อ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศและแหล่งที่มาอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 17 ข้อ และมาตรฐานที่ 5 ความสามารถด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย จำนวน 6 ข้อ ส่วนมาตรฐานที่ 4 ความสามารถในการใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยไม่ได้นำมาใช้ทดสอบ เนื่องจากเป็นการนำสารสนเทศที่ค้นได้ไปใช้ประโยชน์ซึ่งไม่เหมาะที่จะวัดโดยการใช่แบบทดสอบ และได้ปรับมาตรฐานที่ 5 มาเป็นมาตรฐานที่ 4 เพื่อให้ต่อเนื่องกับมาตรฐานอื่น และมีการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความตรง ค่าความยากง่าย และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR 21 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยประสานกับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาและหัวหน้าห้องเรียนแต่ละชั้นปีและแต่ละสาขาวิชา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับวิเคราะห์ระดับการรู้สารสนเทศ แต่เนื่องจากคะแนนของแต่ละด้านไม่เท่ากันผู้วิจัยจึงนำคะแนนแต่ละด้านมาคำนวณเป็นค่าร้อยละ เพื่อให้เป็นฐานคะแนนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และดำเนินการแปลความหมายดังต่อไปนี้

คะแนนต่ำกว่าร้อยละ	50.00	หมายถึง มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำ
คะแนนระหว่างร้อยละ	50.01 - 75.00	หมายถึง มีการรู้สารสนเทศระดับปานกลาง
คะแนนระหว่างร้อยละ	75.01 - 100.00	หมายถึง มีการรู้สารสนเทศระดับสูง

และวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยในการเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียน และประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนที่จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาและสาขาวิชาที่ศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการเซฟเฟ

ผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 87.91 ศึกษาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 31.17 สาขาวิชาภาษาไทย ร้อยละ 24.55 มีผลการเรียนระหว่าง 2.00-2.75 ร้อยละ 55.98 และมีประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ร้อยละ 74.81

2. ระดับการรู้สารสนเทศ พบว่านักศึกษามีการรู้สารสนเทศโดยรวมในระดับต่ำ (ร้อยละ 43.96) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ (ร้อยละ 58.80) อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย มีคะแนนต่ำสุดคือ ร้อยละ 37.51

3. การเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศ ตามตัวแปรต่าง ๆ พบผลวิจัย ดังนี้

- 3.1 ตัวแปรเพศ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศ ไม่แตกต่างกัน
- 3.2 ตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านพบว่านักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3.3 ตัวแปรสาขาวิชา โดยภาพรวมพบว่านักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่านักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ และด้านการประเมินสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมายมีระดับการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน
- 3.4 ตัวแปรระดับผลการเรียน โดยภาพรวมพบว่านักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศในด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย มีระดับการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน
- 3.5 ตัวแปรประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับการรู้สารสนเทศพบว่าโดยรวมนักศึกษามีการรู้สารสนเทศในระดับต่ำ ทั้งที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเรียนวิชาสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วยความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศและวิธีใช้ การเข้าถึงสารสนเทศ หนังสืออ้างอิง ฐานข้อมูล การเขียนอ้างอิง และการเขียนรายงานทางวิชาการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2552: 11) รวมทั้งวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น และวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วยทักษะการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาและการสื่อสารในระดับอุดมศึกษาและในสังคมชีวิตประจำวัน รวมทั้งการพูด การฟัง การเขียน และการอ่าน (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2552: 10) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเนื้อหาทั้งสามวิชาไม่ครอบคลุมทักษะการรู้สารสนเทศตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดวิจัย และแม้ว่ารายวิชาสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะการรู้สารสนเทศโดยตรง แต่เนื้อหาไม่เน้นด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย อีกทั้งการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการรู้สารสนเทศของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศเน้นเฉพาะเรื่องการสืบค้นและการเข้าถึงสารสนเทศเท่านั้น นักศึกษาจึงไม่ได้รับความรู้และการฝึกฝนทักษะการรู้สารสนเทศครบทุกมาตรฐานโดยเฉพาะในด้านการประเมินสารสนเทศและการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย

การที่ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีการรู้สารสนเทศระดับต่ำมีเหตุผลอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับเกณฑ์การแปลผลคะแนนซึ่งการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์แปลผลคะแนนการประเมินผลการเรียนทั่วไปคือ ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50.00 ถือว่ามีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินผลการเรียนรู้เพราะเป็นการวัดทักษะการรู้สารสนเทศไม่ใช้การวัดความคิดเห็น

จากผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบอีกว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งงานวิจัยของตรุณี จำปาทอง (2549) พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยยังขาดความพร้อมทางการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเพราะกระบวนการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษายังมีเสริมสร้างให้ผู้เรียนรู้จักคิด

วิเคราะห์หาเหตุผลและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในระดับน้อย และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมีนโยบายจัดกิจกรรมส่งเสริมการรัฐสารสนเทศให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ให้เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2554: ออนไลน์) แต่เนื่องจากกิจกรรมการส่งเสริมการรัฐสารสนเทศที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดให้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของห้องสมุด การดำเนินงาน การบริการ การจัดองค์กรและระบบการจัดการทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ในห้องสมุด ซึ่งไม่ได้เห็นการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะการรัฐสารสนเทศ ประกอบกับในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเป็นเดือนแรกของการเปิดภาคเรียน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีกิจกรรมอื่น ๆ มากมาย เช่น กิจกรรมรับน้อง การเตรียมความพร้อมในการเรียนบางรายวิชา เป็นต้น จึงทำให้นักศึกษาบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดไว้ได้อย่างทั่วถึง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเดียวที่นักศึกษามีการรัฐสารสนเทศระดับปานกลาง คือ ด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในปัจจุบันจากระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัยเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาค้นคว้าเพื่อทำรายงานหรือโครงการ นักศึกษาจำเป็นต้องกำหนดขอบเขต แนวคิดเบื้องต้นก่อนเริ่มหาข้อมูล ทำให้นักศึกษามีประสบการณ์ มีทักษะในการกำหนดหัวข้อ ขอบเขต กำหนดคำค้นในการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ กมลรัตน์ สุขมาก (2547) จารุณี สุปินะเจริญ และนัดดาวดี นุ่มนาค (2551) มุจลินทร์ ผลกล้า (2550) และเรห์แมนและโมฮัมหมัด (Rehman: & Mohammad. 2002) พบว่านักศึกษามีการรัฐสารสนเทศด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

ด้านการประเมินสารสนเทศ พบว่านักศึกษามีการรัฐสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาจำเป็นต้องอาศัยทั้งความรู้และประสบการณ์ในการประเมินสารสนเทศ เพื่อให้สามารถสรุปแนวคิดสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวมได้ โดยรู้จักใช้วิธีเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ วิเคราะห์โครงสร้าง เหตุผล ข้อโต้แย้งหรือเอกสารอ้างอิงเพื่อสนับสนุนการเลือกสารสนเทศที่มีคุณค่าและตรงกับความต้องการ ตลอดจนสังเคราะห์ใจความสำคัญของสารสนเทศเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Association of College and Research Libraries. 2000: Online) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอรับโนกลู (Kurbanoglu. 2003) สุพิศ บายคายคม (2550) และฮาร์ทแมน (Hartman. 2001) ที่พบว่านักศึกษามีทักษะการรัฐสารสนเทศด้านการประเมินสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน และแตกต่างกับผลการวิจัยของ บราวน์ และคริมโฮลซ์ (Brown & Krumholz. 2002) ปภาดา เจียวกิก (2547) และสายฝน บุษชา (2551) พบว่าทักษะด้านการประเมินสารสนเทศของนักศึกษามีอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนและบรรณารักษ์มองข้ามความสำคัญของทักษะด้านการประเมินสารสนเทศซึ่งในยุคสังคมสารสนเทศเช่นปัจจุบันนับว่ามีความสำคัญยิ่ง

ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ พบว่านักศึกษามีการรัฐสารสนเทศด้านนี้ในระดับต่ำ ทั้งที่กิจกรรมส่งเสริมการรัฐสารสนเทศของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จัดให้แก่นักศึกษา เน้นการแนะนำการสืบค้นสารสนเทศด้วยโอแพค โดยให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่หนังสือ เน้นการฝึกทักษะการสืบค้นสารสนเทศ การกำหนดคำค้น การเลือกหรือประเมินสารสนเทศที่มีมากกว่าหนึ่งรายการได้ โดยพิจารณาจากความน่าเชื่อถือของผู้แต่งหรือสำนักพิมพ์ พร้อมทั้งแนะนำวิธีการค้นหาตัวเล่ม เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว เป็นการสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตลอดระยะเวลาการศึกษาในมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2554: ออนไลน์) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่ตระหนักถึงความสำคัญและไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร โดยพิจารณาได้จากผลการสำรวจความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการห้องสมุด ประจำปี 2554 ที่ผ่านมามีนักศึกษาเข้าร่วมเพียง 117 คน จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 3,625 คน (ร้อยละ 3.23) หรืออาจเป็นเพราะเวลาในการจัดกิจกรรมดังกล่าวไม่เหมาะสมเนื่องจากสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศกำหนดช่วงเวลา 1 เดือนหลังจากเปิดภาคเรียน ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่อาจจะยังไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ประสบการณ์จากภายนอกห้องเรียน อีกทั้งนักศึกษาส่วน

ใหญ่สืบค้นสารสนเทศจากเครื่องมือช่วยค้นบนอินเทอร์เน็ต โดยมีรูปแบบการสืบค้นที่ง่าย เมื่อเทียบกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ หรือการสืบค้นสารสนเทศด้วยโอแพค ประกอบกับแต่ละฐานข้อมูลจะมีเทคนิคหรือกลยุทธ์ในการสืบค้นที่แตกต่างกัน หากนักศึกษาไม่เข้าใจเทคนิคและกลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอย่างแท้จริง ไม่สามารถเลือกใช้คำสั่งที่เหมาะสมกับฐานข้อมูลในแต่ละฐานได้ก็ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุปิต บายคายาคม (2550) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีไม่มีความสามารถในการกำหนดคำสั่งสำคัญ และไม่เข้าใจการใช้เทคนิคการตัดคำ การใช้ตรรกะบูลีน (AND OR NOT) การจำกัดผลการค้นหาเพื่อขยายผลการค้นหาให้แคบหรือกว้างขึ้น

ด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย พบว่านักศึกษามีการรู้สารสนเทศด้านนี้ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาที่เกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศทั้ง 3 วิชาได้แก่ วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น ไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย ส่วนวิชาสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า แม้ว่าจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนอ้างอิง หรือการเขียนรายงานทางวิชาการ แต่นักศึกษาทุกคนไม่ได้ลงทะเบียนเรียนเนื่องจากมหาวิทยาลัยกำหนดให้เป็นวิชาเลือก (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2552: 10-11) รวมทั้งกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่สำคัญวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดให้แก่ นักศึกษาไม่มีเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมและกฎหมายทางสารสนเทศ ซึ่งหากอาจารย์ผู้สอนไม่ได้สอดแทรกเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมในชั้นเรียน อาจทำให้นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะเรื่องลิขสิทธิ์ ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยที่พบนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของ คาราเวลโลและคณะ (Caravello; et al. 2001) จารูณี สุปินะเจริญ และนัดดาวดี นุ่มนาค (2551) ชูชีพ มามาก แววดา เตซาทวิวรรธ และอารีย์ ชื่นวัฒนา (2553) แบลค (Black. 2000) มยุรี ยาวิลาศ (2553) มุจลินทร์ ผลกล้า (2550) และฮาร์ทแมน (Hartman. 2001) พบว่านักศึกษามีการรู้สารสนเทศด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมายอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปภาดา เจียวัก (2547) พบว่านิสิตที่มีเพศต่างกันมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของสายฝน บุชา (2551) พบว่านิสิตที่มีเพศต่างกันมีการรู้สารสนเทศในด้านการกำหนดคำค้น ด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมายโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการประเมินสารสนเทศมีการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของชูชีพ มามาก (2553) พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. การเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา พบว่านักศึกษา ที่ศึกษาชั้นปีต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีที่ 3, 4 และ 5 มีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีประสบการณ์การเรียนในมหาวิทยาลัย เพิ่มมากขึ้น นักศึกษาสามารถบูรณาการวิชาต่าง ๆ ที่ผ่านการเรียนมาเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะจากวิชาที่มีการเรียนการสอนที่เน้นความรู้ความสามารถในการวิจัยทางการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน การเขียนภาคินพนธ์และสารนิพนธ์ ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การจัดการความรู้ทางการศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2554ก: ออนไลน์) สะท้อนให้เห็นว่าประสบการณ์การเรียนและการค้นคว้าหาความรู้เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษามีทักษะการรู้สารสนเทศเพิ่มขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คาราเวลโลและคณะ (Caravello; et al. 2001) พบว่านักศึกษาที่มีชั้นปีสูงขึ้นมีการรู้สารสนเทศสูงขึ้นด้วย ผลการวิจัยของ ชูชีพ มามาก (2553) พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และผลการวิจัยของ สุปิต บายคายาคม (2550) และอุษณีย์ ศรีสารคาม (2547) พบว่านักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีต่างกันมีการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่แตกต่างจากผลการวิจัย

ของ อารีย์ เพชรหอน (2552) พบว่านักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีการรัฐสารถนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนสายฝน บูชา (2551) พบว่านักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีต่างกัน มีการรัฐสารถนเทศในด้านกาหนดค่าคั่น ด้านการเข้าถึงสารถนเทศและด้านการประเมินสารถนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการใช้สารถนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมายโดยรวมแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบระดับการรัฐสารถนเทศของนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรสาขาวิชาที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกันมีระดับการรัฐสารถนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งที่วิชาที่เปิดสอนในแต่ละสาขาวิชาใน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีโครงสร้างหลักสูตรวิชาต่างๆเหมือนกัน ยกเว้นหมวดวิชาเฉพาะด้านในแต่ละสาขาวิชา โดยผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษามีระดับการรัฐสารถนเทศสูงสุด หากพิจารณาจากปรัชญาของหลักสูตรสังคมศึกษา มุ่งผลิตบัณฑิตให้สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมแห่งวิชาชีพครูไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง รักการเรียนรู้ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถเผชิญปัญหาหรือวิกฤติได้ด้วยปัญญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสังคมศึกษามุ่งให้บัณฑิตมีทักษะ วิธีการแสวงหาความรู้ รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นทางสังคมได้อย่างมีวิจารณ์ญาณบนพื้นฐานของความรู้ ความมีเหตุผล และคุณธรรม อันนำไปสู่การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสนใจและตระหนักต่อปรากฏการณ์ทางสังคมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2552: 5) อีกทั้งสาขาวิชาสังคมศึกษามีวิชาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม ในกระแสความเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้นักศึกษาต้องศึกษาเรียนรู้ติดตามความเปลี่ยนแปลงความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้นักศึกษาใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้หรือวิธีการศึกษาค้นคว้ามากกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา มีระดับการรัฐสารถนเทศสูงสุด ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาก็พิเศษมีการรัฐสารถนเทศระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรการศึกษาพิเศษมีจุดเน้นการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องลักษณะ ประเภท รูปแบบและระบบ การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2552: 4) ซึ่งมีขอบเขตที่ค่อนข้างจำกัด เป็นผลให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาพิเศษขาดการพัฒนาทักษะการรัฐสารถนเทศจากกระบวนการเรียนรู้

4. การเปรียบเทียบระดับการรัฐสารถนเทศของนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรระดับผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่างกันมีระดับการรัฐสารถนเทศไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ของคณะครุศาสตร์อาจไม่ได้เน้นการใช้เทคนิคการสอนที่พัฒนาทักษะการรัฐสารถนเทศหรือบูรณาการการสอนการรัฐสารถนเทศในรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ ชูชีพ มามาก (2553) ปภาดา เจียวก๊ก (2547) มุจลินทร์ ผลกล้า (2550) และอารีย์ เพชรหอน (2552) พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน มีระดับการรัฐสารถนเทศแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้านโดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีและปานกลางมีระดับการรัฐสารถนเทศสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้

5. การเปรียบเทียบระดับการรัฐสารถนเทศของนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารถนเทศ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารถนเทศต่างกันมีระดับการรัฐสารถนเทศไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาศึกษาไม่ว่าจะเป็นวิชาสารถนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น หรือวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น เน้นเฉพาะด้านการสืบค้น นอกจากนี้ผู้สอน วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น เป็นอาจารย์ด้านภาษาจึงเน้นทักษะภาษาเป็นหลักเป็นผลให้นักศึกษาที่มีประสบการณ์กับไม่มีประสบการณ์การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารถนเทศมีระดับ การรัฐสารถนเทศไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงกมล อุณจิตติ (2545) พบว่านักศึกษาที่ไม่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการรัฐสารถนเทศมีการรัฐสารถนเทศไม่แตกต่างกับนักศึกษาที่ลงทะเบียน

เรียนรายวิชาการรู้สารสนเทศ และผลการวิจัยของ มุจลินทร์ ผลกล้า (2550) พบว่านักศึกษาที่มีและไม่มีประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดมีการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แตกต่างจากผลการวิจัยของ กมลรัตน์ สุขมาก (2547) คาราเวลโลและคณะ (Caravello; et al. 2001) สุพิศ บายคายคม (2550) และอังคณา เวชขอเหาะและสุชาติพิทย์ เกียรติวานิช (2553) พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศมีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการปริทัศน์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าเพศไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ ปภาดา เจียวกัก (2547) และสายฝน บุษบา (2551) ในขณะที่ชั้นปีที่ศึกษาและสาขาวิชาที่ศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้การรู้สารสนเทศของบุคคลแตกต่างกัน ชูชีพ มามาก (2553) อารีย์ เพชรหวน (2552) ดวงกมล อุ่นจิตติ (2546) อังคณา เวชขอเหาะและสุชาติพิทย์ เกียรติวานิช (2553) และอุษณีย์ ศรีสารคาม (2547) แต่ผลการวิจัยนี้แตกต่างกับผลการวิจัยอื่น มุจลินทร์ ผลกล้า (2550) ชูชีพ มามาก (2553) อังคณา เวชขอเหาะและสุชาติพิทย์ เกียรติวานิช (2553) ปภาดา เจียวกัก (2547) และอารีย์ เพชรหวน (2552) ที่พบว่าระดับผลการเรียนและประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้การรู้สารสนเทศของบุคคลแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาศึกษา ไม่ว่าจะเป็นวิชาสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น หรือวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น เน้นเฉพาะด้านการสืบค้น นอกจากนี้ผู้สอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น เป็นอาจารย์ด้านภาษาจึงเน้นทักษะภาษาเป็นหลัก เป็นผลให้นักศึกษาที่มีประสบการณ์กับไม่มีประสบการณ์การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศมีระดับการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

1.1 ให้มีการพัฒนารายวิชาการรู้สารสนเทศแทนรายวิชาสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมเนื้อหาการรู้สารสนเทศในทุกด้าน และสอนโดยอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ รวมทั้งมีการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น บทเรียนออนไลน์ เป็นต้น

1.2 ให้มีการบูรณาการเนื้อหาการรู้สารสนเทศในการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องการรู้สารสนเทศ ความสำคัญและความจำเป็นของการรู้สารสนเทศให้ผู้สอน เทคนิคการสอนการรู้สารสนเทศในรูปแบบการบูรณาการ

1.3 ให้มีความร่วมมือระหว่างผู้สอนกับบรรณารักษ์ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการรู้สารสนเทศเพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2.1 กำหนดนโยบายให้มี การประเมินทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา

2.2 กำหนดนโยบายให้มี การบูรณาการการรู้สารสนเทศในการสอน และการให้ความรู้แก่นักศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินการรู้สารสนเทศ การใช้สารสนเทศอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและถูกต้องตามหลักกฎหมาย

2.3 ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณาจารย์ในเรื่องการรู้สารสนเทศและการสอนโดยการบูรณาการการรู้สารสนเทศเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพัฒนาการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษา

3. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1 วางแผนจัดกิจกรรมการรู้สารสนเทศอย่างเป็นระบบโดยประสานความร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอน

3.2 ปรับเนื้อหาการจัดกิจกรรมการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้เห็นเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศและครอบคลุมทักษะการเรียนรู้สารสนเทศทุกด้าน

3.3 ปรับรูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการรู้สารสนเทศให้ครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้สารสนเทศ มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเล็ก กิจกรรมภาคปฏิบัติ การจัดทำบทเรียนการเรียนรู้สารสนเทศออนไลน์ การใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย การให้นักศึกษาได้มีโอกาสปฏิบัติจริง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและพิจารณาช่วงเวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยใช้มาตรฐานการรู้สารสนเทศที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู (Information Literacy for Teacher Education) ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการการเรียนการสอนสำหรับนักการศึกษา (EBSS Instruction for Educators Committee) มาตรฐานดังกล่าวเป็นมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาคณะครุศาสตร์โดยตรง ปรากฏใช้เมื่อ ค.ศ. 2011 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยนี้เสร็จสิ้นแล้ว

4.2 ศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในภาพรวมครอบคลุมทุกคณะ ทั้งระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท

4.3 ใช้เกณฑ์การประเมินการรู้สารสนเทศโดยอิงเกณฑ์ประเมินผลการเรียนในงานวิจัยการรู้สารสนเทศ เนื่องจากเป็นการใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือการวิจัย จึงเปรียบเสมือนการวัดความรู้ของนักศึกษาขณะเรียน การใช้เกณฑ์ดังกล่าวจะทำให้ผลการวัดตามแบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือเช่นเดียวกับการประเมินผลรายวิชาอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ สุขมาก. (2547). **การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุณี สุปิ่นเจริญ; และ นิตดาวัตี นุ่มนาค. (2551, มกราคม-มิถุนายน). การรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. **วารสารมนุษยศาสตร์**. 17(1): 20-32.
- ชูชีพ มามาก; แหวตา เตชาทวีวรรณ; และอารีย์ ชื่นวัฒนา. (2553, มกราคม-ธันวาคม). การรู้สารสนเทศทางธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารบรรณศาสตร์ มศว**. 3: 1-9.
- ดรุณี จำปาทอง. (2549, เมษายน-มิถุนายน). ความเสมอภาคทางการศึกษา: สาเหตุใหญ่แห่งความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย. **วารสารวิชาการ**. 9(2): 30-33.
- ทีศนา แหมมณี. (2548). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปภาดา เลี้ยวกัก. (2547). **การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. ปริญญาโท คศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- มยุรี ยาวิลาศ. (2553). **ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพายัพ**
การค้นคว้าแบบอิสระ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สารสนเทศศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2552). **หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2552**. สงขลา:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- _____. (2554ก). **คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2554, จาก
<http://edu.skru.ac.th>
- _____. (2554ข). **คู่มือการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**. สงขลา: เหมการพิมพ์.
- _____. (2554ค). **สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ**. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2554, จาก
<http://arit.skru.ac.th>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. **สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน**. (2553). **รายงานจำนวนสถิตินักศึกษา**.
สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- มุจลินทร์ ผลกล้า. (2550). **การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(บรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์). ปัตตานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2550). **การรู้สารสนเทศของปวงชน: เรียนรู้เพื่อสังคมเศรษฐกิจพอเพียง**.
วารสารห้องสมุด. 51(2 ฉบับพิเศษ): 7-8.
- สายฝน บุชา; และคนอื่นๆ. (2551, มกราคม-เมษายน). **การศึกษาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. **วารสารวิจัย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี)**. 10(2): 10-17.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย**.
สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2554, จาก: http://www.mua.go.th/users/tqf_hed
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพิศ บายคายคม. (2550). **การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา**.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อังคณา เวชอเหาะ; และ สุธาทิพย์ เกียรติวานิช. (2553). **การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร: รายงานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร.
- อารีย์ เพชรหวน. (2552). **ทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก**:
รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก.
- อุษณีย์ ศรีสารคาม. (2547). **การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. สืบค้นเมื่อ
17 ตุลาคม 2554, จาก <http://www.2.udru.ac.th/~il1500105/article2.doc>
- Association of College and Research Library. (2000). **Information Literacy Competency
Standards for Higher Education**. Retrieved March 31, 2010, from <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/informationliteracycompetency.cfm>

- Black, Steve. (2000). **Results of Assessment of Information Literacy at the College of Saint Rose**. Retrieved March 31, 2010, from <http://www.strose.edu/Library/bi/infolitres.htm#discussion>
- Brown, Cecelia; & Krumholz, Lee R. (2002). Intergrating Information Literacy into the Science Curriculum. **College & Research Libraries**. 63(1): 111-123.
- Caravello, Patti S.; et al. (2001). **Information Competence at UCLA: Report of a Survey Project**. Retrieved March 31, 2010, from http://www.library.ucla.edu/infocompetence/info_comp_report01
- Hartman, Elizabeth. (2001). **Understanding of Information Literacy: The Perceptions of First Year Undergraduate Students at the University of Ballarat**. Retrieved October 3, 2010, from <http://www.1.infotrac.galegroup.com>.
- Kurbanoglu, S. Serap. (2003). Self-Efficacy: A Concept Closely Linked to Information Literacy and Lifelong Learning. **Journal of Documentation**. 59(6): 635-646.
- Rehman, Sajjad Ur; & Mohammad, Gloria P. (2002, March). Relationship of Library Skills with Selected Personal and Academic Variables: A Study of the Undergraduate Students of Kuwait University. **International Information & Library Review**. 34(1): 1-20.